

CONTENTS

Funeral sermon on the death of the late prof. Janusz Hochleitner [Aug. 8, 2018, St. Bartholomew's Church in Pasłęk] – dr Jacek Jezierski - Bishop of the Elbląg Diocese	7
---	---

HISTORY

Andrzej KOPICZKO: <i>The Warmia Cathedral Chapter. Outline of history</i>	11
Wojciech ZAWADZKI: <i>Quarter of the century of Elbląg Cathedral Chapter in Elbląg against the background of the history of the chapters in the region</i>	29
Marta KOWALCZYK: <i>Nicholas of Hohenstein (1350–1420) – confessor to bl. Dorothea of Montau and hospitaler in Gdańsk</i>	43
Jacek NEUMANN: <i>The gift of faith and fatherland in the life and activity of God's servant Bogdan Jański</i>	55
Jadwiga Ambrozja KALINOWSKA OSB: <i>Mrs Jadwiga Russanowska-Alexandrowicz and her work for establishment and initial functioning of the congregations of active Missionary Benedictine Sisters in Biała Cerkiew near Kiev (1917)</i> ..	79
Jan WIŚNIEWSKI: <i>The influence of the Sztum Decanate priests on the process of consolidation of Polishness and Catholicism in the Powiśle region in 1919–1920</i>	107
Marek JODKOWSKI: <i>Research on Ermland clergy in the free prelatore of Klaipėda in the years 1926–1939</i>	119
Tomasz GLINIECKI: <i>The capture of Elbląg by the Red Army in the orders of the commander of the 2nd Strike Army in January and February 1945</i>	135
Piotr BIRECKI: <i>The painted decoration of the Church in Rodowo as an example of new sources of iconography of protestant art in Ducal Prussia</i>	155
Elżbieta HUDZIK: <i>Zdzisław Kulikowski's Stained Glass Window Designs in the Cathedral of Saint Nicolaus in Elbląg</i>	173
Bartłomiej WYPYCH: <i>Development of the local reenactments movement and the background of rising of the chapter of Polish Knights</i>	193

Piotr TOWAREK: <i>Mass-ofertorium in the past and present</i>	207
Danuta THIEL-MELERSKA: <i>Resources of the archives of the Saint Anna parish in Sztum</i>	227

THEOLOGY

Marek KARCZEWSKI: <i>Messages to the Seven Churches in Johannes Offenbarung by Johann Gottfried Herder</i>	261
Roman KRAWCZYK: <i>The imperative to love one's neighbour in the light of the Bible. Outline of the problem</i>	277
Zbigniew GROCHOWSKI: <i>He „Expired” or rather He „Handed Over the Spirit”?</i> <i>The Death of Jesus and the Gift of the Paraclete Presented in John 19:30.</i> ...	291
Zdzisław J. KIJAS OFMConv: <i>The message of Fatima for the Church and the world</i>	305
José Ramón VILLAR: <i>The ecumenical dimension of Vatican II</i>	317
Marek JAGODZIŃSKI: <i>Encyclical „Redemptoris missio” as the summit of the papal teaching of the missionary activity of the Church</i>	327
Maksym Adam KOPIEC OFM: <i>Biblical bases and contemporary aspects of the anthropological crisis</i>	339
Rafał BINIEK: <i>Nature as the opposite of grace or nature as creation? Theological concept of nature as the starting point of the natural theology</i>	361
Paweł RABCZYŃSKI: <i>Commissioning of the Twelve in the foundation of the Church</i>	377
Tomasz WASILEWSKI SSP: <i>Assessment of the contraceptives from the perspective of the sacramental dimension of the Eucharist</i>	391
Wojciech NECEL SChr: <i>Polish emigration and the structures of polish-speaking pastoral care</i>	407
Grzegorz PUCHALSKI: <i>Stages of priestly formation according to the new Ratio Fundamentalibus Institutionis Sacerdotalis in the context of formation in major seminaries in Poland</i>	417
Dariusz POLAK: <i>Biblical testimonies about the call to holiness in the Exhortation of Pope Francis „Gaudete et exultate”</i>	431
Piotr FIAŁEK: <i>The Pre-judicial Inquiry in the Canon Process on the Nullity of Marriage</i>	449

PHILOSOPHY

Andrzej SYLWESTRZAK: <i>St. Augustine's Philosophy of Peace</i>	471
Stefan EWERTOWSKI: <i>Experience of loneliness as an archetype for „Eternal Expulsion”</i>	485
Józef KOŻUCHOWSKI: <i>The classical conception of happiness: Robert Spaeman's perspective</i>	505
Feliks TOMASZEWSKI: <i>Theology and Literature. John Paul II and Gustaw Herling-Grudziński</i>	523
Piotr WOLNIKOWSKI: <i>20th Century vistula mysticism and its characteristic</i>	543
Raffaele CAROCCIA: <i>Stare decisis rule between predictability of jurisdictional choices and freedom of establishment</i>	567
Alina RYNIO: <i>Teacher as a role model in the moral education</i>	585

STUFFS AND REVIEWS

Ks. Marek Tatar, <i>Elementy duchowości ekumenicznej. The Elements of Ecumenical Spirituality</i> , Wydawnictwo „Bernardinum” Sp. z o.o., Pelplin 2018, ss. 265 – review by: Eugeniusz SAKOWICZ	599
T. Oracki, <i>Studenci z Prus Krzyżackich, Książęcych i Warmii na Uniwersytecie Krakowskim od XIV do XVIII wieku (Diecezje: pomezkańska, sambijska i warmińska)</i> , Gdańsk 2018, ss. 295 (seria wydawnicza Scientia et Veritas nr 6) – review by: Wojciech ZAWADZKI	605
M. Kowalczyk, <i>Bł. Dorota z Mątów</i> , Wydawnictwo Flos Carmeli, Poznań 2018, ss. 299 (seria wydawnicza Matki Kościoła). – review by: Wojciech ZAWADZKI	609
Jenni Kuuliala, <i>Disability and Religious Practices in Late Medieval Prussia: Infirmary and Miraculous in the Canonization Process of St. Dorothea of Monthau (1404–1406)</i> , w: <i>Lived Religion and Long Reformation in Northern Europe c. 1300–1700</i> , ed. S. Katajala-Peltomaa and R.M. Toivo, Studies in Medieval and Reformation Traditions vol. 206, Brill, Leiden – Boston 2017, s. 46–74 – review by: Marek KARCZEWSKI	613
Łukasz Garbacki, <i>Reinterpretacja Księgi Jeremiasza w Apokalipsie św. Jana</i> , Bernardinum, Pelplin 2018, ss. 250 – review by: Marek KARCZEWSKI	617
Dieter Henrich, <i>Sein oder Nichts. Erkundungen um Samuel Beckett und Hölderlin (Byt albo Nicość. Rozważania wokół S. Becketta i Hölderlina)</i> , C.H. Beck, München 2016, ss. 491 – review by: Józef KOŻUCHOWSKI	621

Dieter Birnbacher, <i>Tod</i> , Series: Grundthemen Philosophie [Śmierć. Seria: Podstawowe tematy filozofii], de Gruyter, Berlin /Boston 2017, ss. 186 – review by: Józef KOŻUCHOWSKI	625
<i>Srebrny jubileusz diecezji elbląskiej. Tradycja. Struktury. Ludzie</i> , red. W. Zawadzki, Elbląg 2018, ss. 399 – review by: Paweł RABCZYŃSKI	629
Report on the scientific conference. <i>Stranger. Differentt. This same in psychotherapy</i> – Zbigniew KULESZ	633
XII. Interuniversity Scientific Conference „Inspirations of John Paul II for the present” [Elbląg, Dec. 4, 2017] – Piotr TOWAREK	641
XIII. Interuniversity Scientific Conference „Inspirations of John Paul II for the present” [Elbląg, May 10, 2018] – Piotr TOWAREK	643
Dorotan’s Symposium [1994–2018] – Piotr TOWAREK	645
Inauguration of the academic year at the Major Seminary in Elbląg [October 17, 2018] – Piotr TOWAREK	647
<i>List of abbreviations</i>	649
<i>Contents</i>	653
<i>Inhaltsverzeichnis</i>	657
<i>Spis treści</i>	661

INHALTSVERZEICHNIS

Predigt zur Beerdigung des verstorbenen Prof. Janusz Hochleitner [der 8. August 2018, St.-Bartholomäus-Kirche in Preußisch Holland] – gehalten vom Bischof der Diözese Elbing Jacek Jezierski	7
---	---

GESCHICHTE

Andrzej KOPICZKO: <i>Ermländisches Domkapitel. Überblick über die Geschichte</i>	11
Wojciech ZAWADZKI: <i>Ein Vierteljahrhundert von Tätigkeit des Elbinger Domkapitels vor dem Hintergrund der Geschichte von lokalen Kapiteln</i>	29
Marta KOWALCZYK: <i>Nikolaus von Hohenstein (1350–1420) – Beichtvater St. Dorothea von Montau und Spittler in Danzig</i>	43
Jacek NEUMANN: <i>Gabe des Glaubens und des Vaterlandes in Leben und Tätigkeit des Diener Gottes Bogdan Jański</i>	55
Jadwiga Ambrozja KALINOWSKA OSB: <i>Jadwiga Russanowska-Alexandrowicz und ihre Verdienste um Entstehung und anfängliche Tätigkeit der Ordensgemeinschaft von Missionsbenediktinerinnen in Bila Zerkwa bei Kiew</i>	79
Jan WIŚNIEWSKI: <i>Der Einfluss von Priestern des Stuhmer Dekanats auf den Prozess der Festigung von Polentum und Katholizismus auf dem Gebiet der Unteren Weichsel in den Jahren 1919-1920</i>	107
Marek JODKOWSKI: <i>Aus der Forderung über die ermländische Geistlichkeit in der freien Prälatur Memel in den Jahren 1926–1939</i>	119
Tomasz GLINIECKI: <i>Die Einnahme von Elbing durch die Rote Armee laut Befehlen des Oberbefehlshabers der 2. Stoßarmee von Januar und Februar 1945</i> ..	135
Piotr BIRECKI: <i>Die malerische Ausschmückung der Kirche in Rodau als Beispiel für neue ikonographische Quellen der lutherischen Kunst im Herzogtum Preussen</i>	155
Elżbieta HUDZIK: <i>Glasmalerei von Zdzisław Kulikowski in der St. Nikolaus-Kathedrale in Elbing</i>	173

Bartłomiej WYPYCH: <i>Die Entwicklung der inländischen Rekonstruktionsbewegung und die Kulissen der Entstehung des Polnischen Ritterschaftsstifts</i>	193
Piotr TOWAREK: <i>Messe-Offertorium früher und heute</i>	207
Danuta THIEL-MELERSKA: <i>Archivbestände der St. Annen-Pfarrgemeinde in Stuhm</i>	227

THEOLOGIE

Marek KARCZEWSKI: <i>Die Sendschreiben an die sieben Gemeinden in „Johannes Offenbarung“ von Johann Gottfried Herder</i>	261
Roman KRAWCZYK: <i>Das Gebot der Nächstenliebe im Lichte der Bibel. Abriss der Problematik</i>	277
Zbigniew GROCHOWSKI: <i>„Er gab den Geist auf“ oder vielmehr „er gab den Geist über“? der Tod Jesu und die Gabe von dem Paraklet vorgestellt im Joh 19,30</i> . . .	291
Zdzisław J. KIJAS OFMConv: <i>Die Botschaft von Fatima für die Kirche und die Welt</i>	305
José Ramón VILLAR: <i>Die ökumenische Dimension des zweiten Vatikanischen Konzils</i>	317
Marek JAGODZIŃSKI: <i>Die Enzyklika „Redemptoris missio“ als Gipfel der päpstlichen Lehre über die Missionstätigkeit der Kirche</i>	327
Maksym Adam KOPIEC OFM: <i>Biblische Grundlagen und zeitgenössische Aspekte der anthropologischen Krise</i>	339
Rafał BINIEK: <i>Natur als Gegensatz zur Gnade oder Natur als Schöpfung? Der theologische Naturbegriff als Ausgangspunkt für die natürliche Theologie</i> . . .	361
Paweł RABCZYŃSKI: <i>Die Berufung von Zwölf Aposteln in Bezug auf die Kirchen- gründung</i>	377
Tomasz WASILEWSKI SSP: <i>Die Beurteilung der Empfängnisverhütung aus der Perspektive der sakramentalen Dimensionen der Eucharistie</i>	391
Wojciech NECEL Schr: <i>Strukturen, die der polnischen Migrantenseelsorge ent- sprechen</i>	407
Grzegorz PUCHALSKI: <i>Ausbildungsphasen der Grundausbildung im neuen Ratio Fundamentalis Institutionis Sacerdotalis im Kontext der Grundausbildung in den Priesterseminaren in Polen</i>	417
Dariusz POLAK: <i>Biblische Zeugnisse über die Berufung zur Heiligkeit in der Ex- hortation „Gaudete et exsultate“ von Papst Franziskus</i>	431
Piotr FIAŁEK: <i>Voruntersuchung im kanonischen Prozess wegen Nichtigkeit der Ehe</i>	449

PHILOSOPHIE

Andrzej SYLWESTRZAK: <i>St. Augustinus' Philosophie des Friedens</i>	471
Stefan EWERTOWSKI: <i>Erfahrung der Einsamkeit als Archetyp der „ewigen Ausgrenzung“</i>	485
Józef KOŻUCHOWSKI: <i>Das klassische Konzept des Glücks von Robert Spaemann</i>	505
Feliks TOMASZEWSKI: <i>Theology and Literature. John Paul II and Gustav Herling-Grudziński</i>	523
Piotr Wolnikowski: <i>Die Mystik des Weichsellandes im 20. Jahrhundert und ihre Eigenschaften</i>	543
Raffaele CAROCCIA: <i>Das Prinzip „stare decisis“: zwischen der Vorhersehbarkeit von Rechtswahlen und der Freiheit des Unternehmertums</i>	567
Alina RYNIO: <i>Lehrer als Vorbild in der moralischen Erziehung</i>	585

MATERIALEN UND REZENSIONEN

Ks. Marek Tatar, <i>Elementy duchowości ekumenicznej. The Elements of Ecumenical Spirituality</i> , Verlag „Bernardinum” GmbH., Pelplin 2018, ss. 265 – Rezension von Eugeniusz Sakowicz	599
T. Oracki, <i>Studenci z Prus Krzyżackich, Książących i Warmii na Uniwersytecie Krakowskim od XIV do XVIII wieku (Diecezje: pomezańska, sambijska i warmińska)</i> , Gdańsk 2018, SS. 295 (Verlagsserie Scientia et Veritas nr 6) – Rezension von Wojciech ZAWADZKI	605
M. Kowalczyk, <i>Bł. Dorota z Mątów</i> , Verlag Flos Carmeli, Posen 2018, SS. 299 (Verlagsreihe: Mutter der Kirche) – Rezension von Wojciech ZAWADZKI . . .	609
Jenni Kuuliala, <i>Disability and Religious Practices in Late Medieval Prussia: Infirmary and Miraculous in the Canonization Process of St. Dorothea of Monthau (1404–1406)</i> , w: <i>Lived Religion and Long Reformation in Northern Europe c. 1300–1700</i> , ed. S. Katajala-Peltomaa and R.M. Toivo, Studies in Medieval and Reformation Traditions vol. 206, Brill, Leiden – Boston 2017, S. 46–74 – Rezension von Marek KARCZEWSKI	613
Łukasz Garbacki, <i>Reinterpretacja Księgi Jeremiasza w Apokalipsie św. Jana</i> , Bernardinum, Pelplin 2018, SS. 250 – Rezension von Marek KARCZEWSKI.	617
Dieter Henrich, <i>Sein oder Nichts. Erkundungen um Samuel Beckett und Hölderlin (Byt albo Nicość. Rozważania wokół S. Becketta i Hölderlina)</i> , C.H. Beck, München 2016, SS. 491 – Rezension von Józef KOŻUCHOWSKI	621
Dieter Birnbacher, <i>Tod</i> , Serie: Grundthemen Philosophie [Tod. Reihe: Grundthemen der Philosophie], de Gruyter, Berlin / Boston 2017, SS. 186 – Rezension von Józef KOŻUCHOWSKI	625

<i>Silbernes Jubiläum der Diözese Elbing. Tradition. Strukturen. Menschen</i> , Red. W. Zawadzki, Elbing 2018, SS. 399 – Rezension von Paweł RABCZYŃSKI . . .	629
Bericht zur Konferenz: <i>Ein Fremder. Ein Anderer. Ein Gleicher in der Psychotherapie</i> – Zbigniew KULESZ	633
XII. Zwischenuniversitäre Wissenschaftliche Konferenz „Inspirationen von Johannes Paul II. für die Gegenwart“ [Elbing, 4. Dezember 2017] – Piotr TOWAREK . .	641
XIII. Zwischenuniversitäre Wissenschaftliche Konferenz „Inspirationen von Johannes Paul II. für die Gegenwart“ [Elbing, 10. Mai 2018] – Piotr TOWAREK	643
Dorothea-von-Montau-Symposien [1994-2018] – Piotr TOWAREK	645
Einweihung des akademischen Jahres am Großen Seminar in Elbląg [17. Oktober 2018] – Piotr TOWAREK	647
<i>Abkürzungsverzeichnis</i>	649
<i>Contents</i>	653
<i>Inhaltsverzeichnis</i>	657
<i>Spis treści</i>	661

SPIS TREŚCI

Kazanie podczas pogrzebu śp. prof. Janusza Hochleitnera (8 sierpnia 2018, kościół św. Bartłomieja w Pasłęku) – bp Jacek JEZIEŃSKI	7
---	---

HISTORIA

Ks. Andrzej KOPICZKO: <i>Warmińska Kapituła Katedralna. Zarys dziejów</i>	11
Ks. Wojciech ZAWADZKI: <i>Ćwierćwiecze Kapituły Katedralnej Elbląskiej na tle dziejów kapituł w regionie</i>	29
Marta KOWALCZYK: <i>Mikołaj z Pszczółek (1350–1420) – spowiednik bł. Doroty z Mątów i gdański szpitalnik</i>	43
Ks. Jacek NEUMANN: <i>Dar wiary i Ojczyzny w życiu i działalności Sługi Bożego Bogdana Jańskiego</i>	55
Jadwiga Ambrozja KALINOWSKA OSB: <i>Pani Jadwiga Russanowska-Alexandrowicz i jej zasługi dla powstania oraz początkowego funkcjonowania zgromadzenia Sióstr Benedyktynek czynnych I w Białej Cerkwi koło Kijowa</i>	79
Ks. Jan WIŚNIEWSKI: <i>Wpływ księży dekanatu sztumskiego na proces utrwalania polskości i katolicyzmu na terenie Powiśla w latach 1919–1920</i>	107
Ks. Marek JODKOWSKI: <i>Z badań nad duchowieństwem warmińskim w udzielnej pralaturze klajpedzkiej w latach 1926–1939</i>	119
Tomasz GLINIECKI: <i>Zdobycie Elbląga przez Armię Czerwoną w rozkazach dowódcy 2 Armii Uderzeniowej ze stycznia i lutego 1945 roku</i>	135
Piotr BIRECKI: <i>Dekoracja malarska kościoła w Rodowie jako przykład nowych źródeł ikonografii sztuki luteranckiej w Prusach Książęcych</i>	155
Elżbieta HUDZIK: <i>Witraże projektu Zdzisława Kulikowskiego w katedrze św. Mikołaja w Elblągu</i>	173
Bartłomiej WYPYCH: <i>Rozwój rodzimego ruchu rekonstruktorskiego a kulisy powstania Kapituły Rycerstwa Polskiego</i>	193
Ks. Piotr TOWAREK: <i>Ofertorium mszalne dawniej i dziś</i>	207
Danuta THIEL-MELERSKA: <i>Zasoby archiwum parafii św. Anny w Sztumie</i>	227

TEOLOGIA

Fr. Marek KARCZEWSKI: <i>Messages to the Seven Churches in Johannes Offenbarung by Johann Gottfried Herder</i>	261
Ks. Roman KRAWCZYK: <i>Nakaz miłości bliźniego w świetle Biblii, Zarys problematyki</i>	277
Ks. Zbigniew GROCHOWSKI: „ <i>Spirò</i> ” o piuttosto „ <i>consegnò lo Spirito</i> ”? <i>La morte di Gesù e il dono del Paràclito presentati in Gv 19,30</i>	291
O. Zdzisław J. KIJAS OFMConv: <i>Przesłanie Fatimy dla Kościoła i świata</i>	305
Fr. José Ramón VILLAR: <i>The ecumenical dimension of Vatican II</i>	317
Ks. Marek JAGODZIŃSKI: <i>Encyklika „Redemptoris Missio” jako szczyt papieskiego nauczania o działalności misyjnej kościoła</i>	327
O. Maksym Adam KOPIEC OFM: <i>Podstawy biblijne i współczesne aspekty kryzysu antropologicznego</i>	339
Ks. Rafał BINIEK: <i>Natur als Gegensatz zur Gnade oder Natur als Schöpfung? Der theologische Naturbegriff als Ausgangspunkt für die natürliche Theologie</i> ...	361
Ks. Paweł RABCZYŃSKI: <i>Ustanowienie Dwunastu w dziele fundacji Kościoła</i> ..	377
Ks. Tomasz WASILEWSKI SSP: <i>Ocena antykoncepcji w perspektywie sakramentalnego wymiaru Eucharystii</i>	391
Ks. Wojciech NECEL SChr: <i>Struktury właściwe polskiemu duszpasterstwu emigracyjnemu</i>	407
Ks. Grzegorz PUCHAŁSKI: <i>Etapy formacji początkowej według nowego Ratio Fundamentalisi Institutionis Sacerdotalis w kontekście formacji w wyższych seminariach duchownych w Polsce</i>	417
Ks. Dariusz POLAK: <i>Biblijne świadectwa o powołaniu do świętości w adhortacji apostolskiej papieża Franciszka „Gaudete et exsultate”</i>	431
Ks. Piotr FIAŁEK: <i>Badanie przedprocesowe w kanonicznym procesie o nieważność małżeństwa</i>	449

FILOZOFIA

Andrzej SYLWESTRZAK: <i>Filozofia pokoju św. Augustyna</i>	471
Fr. Stefan EWERTOWSKI: <i>Experience of loneliness as an archetype for „Eternal Expulsion”</i>	485
Ks. Józef KOŻUCHOWSKI: <i>Klasyczna koncepcja szczęścia: ujęcie Roberta Spemannna</i>	505
Feliks TOMASZEWSKI: <i>Teologia a literatura. Jan Paweł II a Gustaw Herling-Grudziński</i>	523
Ks. Piotr WOLNIKOWSKI: <i>Mistyka nadwiślańska XX wieku i jej cechy charakterystyczne</i>	543
Raffaele CAROCCIA: <i>L’istituto della vincolatività del precedente tra prevedibilità delle scelte giurisdizionali e libertà di stabilimento</i>	567
Alina RYNIO: <i>Nauczyciel jako wzór osobowy w wychowaniu moralnym</i>	585

MATERIAŁY I OMÓWIENIA

Ks. Marek Tatar, <i>Elementy duchowości ekumenicznej. The Elements of Ecumenical Spirituality</i> , Wydawnictwo „Bernardinum” Sp. z o.o., Pelplin 2018, ss. 265. – recenzja Eugeniusz SAKOWICZ	599
T. Oracki, <i>Studenci z Prus Krzyżackich, Księżących i Warmii na Uniwersytecie Krakowskim od XIV do XVIII wieku (Diecezje: pomezańska, sambijska i warmińska)</i> , Gdańsk 2018, ss. 295 (seria wydawnicza Scientia et Veritas nr 6) – recenzja ks. Wojciech ZAWADZKI	605
M. Kowalczyk, <i>Bł. Dorota z Mąków</i> , Wydawnictwo Flos Carmeli, Poznań 2018, ss. 299 (seria wydawnicza Matki Kościoła) – recenzja ks. Wojciech ZAWADZKI	609
Jenni Kuuliala, <i>Disability and Religious Practices in Late Medieval Prussia: Infirmary and Miraculous in the Canonization Process of St. Dorothea of Monthau (1404–1406)</i> , w: <i>Lived Religion and Long Reformation in Northern Europe c. 1300–1700</i> , ed. S. Katajala- -Peltomaa and R.M. Toivo, Studies in Medieval and Reformation Traditions vol. 206, Brill, Leiden – Boston 2017, s. 46–74 – recenzja ks. Marek KARCZEWSKI	613
Łukasz Garbacki, <i>Reinterpretacja Księgi Jeremiasza w Apokalipsie św. Jana</i> , Bernardinum, Pelplin 2018, ss. 250 – recenzja ks. Marek KARCZEWSKI	617
Dieter Henrich, <i>Sein oder Nichts. Erkundungen um Samuel Beckett und Hölderlin (Byt albo Nicość. Rozważania wokół S. Becketta i Hölderlina)</i> , C.H. Beck, München 2016, ss. 491 recenzja ks. Józef KOŻUCHOWSKI	621
Dieter Birnbacher, <i>Tod</i> , Series: Grundthemen Philosophie [Śmierć. Seria: Podstawowe tematy filozofii], de Gruyter, Berlin /Boston 2017, ss. 186 – recenzja ks. Józef KOŻUCHOWSKI	625
<i>Srebrny jubileusz diecezji elbląskiej. Tradycja. Struktury. Ludzie</i> , red. W. Zawadzki, Elbląg 2018, ss. 399 – recenzja ks. Paweł RABCZYŃSKI	629
Sprawozdanie z konferencji naukowej: <i>Obcy. Inny. Taki sam w psychoterapii</i> – ks. Zbigniew KULESZ	633
XII. Międzyuczelniana Konferencja Naukowa „Inspiracje Jana Pawła II dla współczesności” [Elbląg, 4 grudnia 2017] – ks. Piotr TOWAREK	641
XIII. Międzyuczelniana Konferencja Naukowa „Inspiracje Jana Pawła II dla współczesności” [Elbląg, 10 maja 2018] – ks. Piotr TOWAREK	643
Sympozja Dorotańskie (1994–2018) – ks. Piotr TOWAREK	645
Inauguracja roku akademickiego w Wyższym Seminarium Duchownym w Elblągu [17 października 2018] – ks. Piotr TOWAREK	647
Wykaz skrótów	649
<i>Contents</i>	653
<i>Inhaltsverzeichnis</i>	657